

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ**

*(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)
13 березня 2024 р.*

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

**м. Київ
2024**

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор,
Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: Кондратюк М.В., к.мед.,н. доцент

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 13 березня 2024 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К.: МВЦ «Медінформ», 2024. – 228 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 13 березня 2024 р.) висвітлено широкий спектр актуальних питань у галузі гігієни та екології, що включають: стратегії розвитку науково-дослідницької діяльності; профілактику та лікування хронічних захворювань; вплив довкілля на здоров'я людини; епідеміологію та інфекційні захворювання; психологічні та соціальні аспекти здоров'я; охорону здоров'я в умовах воєнного стану, що підкреслює мультидисциплінарний підхід до розробки стратегій зміцнення здоров'я населення та покращення стану навколишнього середовища в розрізі розвитку єдиного здоров'я й програми лабораторного лідерства.

УДК _613+574]:061.3

*У разі повного або часткового використання матеріалів збірника
посилання обов'язкове
Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські
тексти без змін*

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКИСНОГО ОКИСНЕННЯ ЛІПІДІВ В ОРГАНІЗМІ БЛИХ ЩУРІВ НА ТЛІ ВЖИВАННЯ ПИТНОЇ ВОДИ З РІЗНОЮ КОНЦЕНТРАЦІЄЮ ФОСФАТІВ У КОМБІНАЦІЇ ЗІ СВИНЦЕМ <i>Бандрівська Ю.Б.</i>	49
ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА ПАРАМЕТРІВ ТОКСИКОМЕТРІЇ ТА ВИЗНАЧЕННЯ САНІТАРНО-ТОКСИКОЛОГІЧНОГО ПОКАЗНИКА ШКІДЛИВОСТІ ПРИ НОРМУВАННІ У ВОДІ ВОДОЙМ НОВОГО ФУНГІЦИДУ ФЛУТОЛАНІЛУ <i>Бардов Г.П., Вавріневич О.П., Зінченко Т.І., Кондратюк М.В.</i>	51
ОТРУЄННЯ ФОСФОРОМ: НОВІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ, ОБЛІКУ ТА МОНІТОРИНГУ ПРОФЕСІЙНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНО-ОБУМОВЛЕНИХ ІНТОКСИКАЦІЙ ЗГІДНО РЕКОМЕНДАЦІЙ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ 2022 РОКУ <i>Басанець А.В., Проданчук М.Г., Кравчук О.П., Гвоздецький В.А.</i>	52
ЕКОЛОГО-ГІГІЄНІЧНА ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ВІД ШКІДЛИВОГО ВПЛИВУ ПОВЕРХНЕВО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН <i>Безродна А.І., Щербань М.Г.</i>	53
ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТУ ЗАЛИШКОВИМИ КІЛЬКОСТЯМИ ІНСЕКТИЦИДІВ ПРИ ЇХ ЗАСТОСУВАННІ НА СУНИЦІ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ <i>Білоус О.С., Вавріневич О.П.</i>	55
ГІГІЄНІЧНИЙ АНАЛІЗ СЕНСИБІЛІЗУЮЧИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДІЮЧИХ РЕЧОВИН ТА ЇХ ПЕСТИЦИДНИХ ФОРМУЛЯЦІЙ, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ЗАХИСТУ ЗЕРНОВИХ КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР <i>Благая А.В., Кондратюк М.В., Талабко Ю.О.</i>	56
ВІКОВІ ЗМІНИ ВАРІАБЕЛЬНОСТІ СЕРЦЕВОГО РИТМУ: ВПЛИВ ПРОФЕСІЇ І РЕЖИМУ ПРАЦІ <i>Бобко Н.А., Зайцев Д.В.</i>	57
СТОСОВНО ФОРМУВАННЯ ВТОРИННИХ ВОГНИЩ БІОЛОГІЧНОГО ЗАБРУДНЕННЯ – РЕЗЕРВУАРІВ ЗБУДНИКІВ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ <i>Бондар О.І., Загороднюк К.Ю.</i>	59
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ УМОВ ПРАЦІ ТА РОЗРАХУНКУ РИЗИКІВ З УРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВНЕСЕННЯ ПЕСТИЦИДІВ ЗА ДОПОМОГОЮ БПЛА <i>Борисенко А.А.</i>	60
ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ВИПАДКІВ ЗАХВОРЮВАННЯ НА БОТУЛІЗМ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ <i>Борисенко А.В., Скоробогач О.В., Зайцева В.Г., Борисенко Н.В., Хитрук В.О.</i>	61

Примітки: «*» – нижче межі кількісного визначення в ґрунті: спіродиклофену 0,02 мг/кг, абамектину – 0,01 мг/кг; T_{50}^1 – період напівруйнації пестицидів в ґрунті за результатами власних досліджень (ґрунтово-кліматичні умови України); T_{50}^2 – період напівруйнації пестицидів в ґрунті за результатами досліджень країн ЄС: ^{Нд} – Нідерланди, ^А – Австрія, ^М – Мальта.

Процеси руйнації досліджуваних д.р. підкорялись експоненційній залежності. Коефіцієнт детермінації для спіродиклофену – 0,94, абамектину – 0,98, що вказує на коректність моделювання поведінки гербіцидів у ґрунті.

Висновок. Встановлено, що спіродиклофен та абамектин за стабільністю у ґрунті відносяться до IV класу небезпечності відповідно до ДСанПіН 8.8.1.002-98 та є малостійкими у ґрунті і не становлять небезпеки для об'єктів довкілля.

Список літератури

1. Попроцька, В. М., & Мостов'як, С. М. (2021). Основні шкідники суниці та обмеження їх чисельності в умовах Вінницької області.
2. Лях, Ю.С., Гур'янов, В.Г. (2003-2019). Авторський пакет MedStat v. 5.2
3. PPDB: Pesticide Properties DataBase. Available from: <http://sitem.herts.ac.uk/aeru/ppdb/en/Reports/597.htm>
4. BPDB: Bio-Pesticides DataBase. Available from: <http://sitem.herts.ac.uk/aeru/bpdb/Reports/8.htm>
5. Міністерство охорони здоров'я України (1998). *Гігієнічна класифікація пестицидів за ступенем небезпечності: ДСанПіН 8.8.1.002-98. [Затв. 28.08.98].* Київ.

ГІГІЄНІЧНИЙ АНАЛІЗ СЕНСИБІЛІЗУЮЧИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДІЮЧИХ РЕЧОВИН ТА ЇХ ПЕСТИЦИДНИХ ФОРМУЛЯЦІЙ, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ЗАХИСТУ ЗЕРНОВИХ КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР

Благая А.В., Кондратюк М.В., Талабко Ю.О.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. У відповідності до даних Європейської агенції з безпеки та гігієни праці (European Agency for Safety and Health at Work/EU-OSHA) серед професій, які пов'язані з високим ризиком алергічного впливу професійних алергенів контактного та інгаляційного типу немає робітників сільського господарства. Такий позитивний стан досягається чітким контролем і заборонаю впровадження у практику агропромислового сектору хімічних засобів захисту рослин з алергічними властивостями.

Мета роботи. Гігієнічний аналіз сенсibilізуючих властивостей діючих речовин і пестицидних засобів захисту зернових колосових культур на їх основі, запропонованих для застосування в Україні.

Матеріали та методи дослідження: методи – статистичний, бібліографічний, аналітичний; матеріали – результати досліджень сенсibilізуючої дії пестицидних препаратів, проведених Інститутом гігієни та екології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, дані баз EU Pesticide Database, PPDB: Pesticide Properties DataBase, токсикологічні

параметри діючих речовин (азоксистробін, бензовіндифлупір, епоксиконазол, крезоксим-метил, металаксил-М, пікоксистробін, піноксаден, пропіконазол, прохлораз, тебуконазол, трінексапак-етил, флуодіоксоніл, ципроконазол) і препаратів на їх основі, призначених для захисту зернових колосових культур.

Результати. За діючими речовинами було встановлено, що переважна більшість (92,3%) їх відноситься до IV класу небезпечності (малонебезпечні) у відповідності до ДСП 8.8.1.2.002-98. Водночас тільки 63,6% пестицидів на їх основі відносились до IV класу небезпечності, до III класу (помірно небезпечні) – 9,1%, до II класу (небезпечні) – 27,3%. Статистичне порівняння класів небезпечності за сенсibiliзуючою дією препаративних форм із їх діючими речовинами було проведено в декілька етапів. Спочатку було оцінено розподіл класу небезпечності та було встановлено, що він відрізнявся від нормального ($p < 0.01$) як в ряді препаративних форм, так і в ряді діючих речовин (критерій Шапіро-Уїлка $W=0.662$ та 0.226 , відповідно); потім було визначено медіани даних вибірок, які становили 4 ± 0.3493 (95% ДІ 2-4) та 4 ± 0.05968 (95% ДІ 3-4); зрештою, було встановлено достовірну відмінність – сенсibiliзуюча дія у препаративних форм була достовірно вищою порівняно із їх діючими речовинами (W -критерій Вілкокса; $W=143.5$; $p=0.027$).

Висновки. Отримані результати свідчать про те, що препаративні форми на основі піноксадену, трінексапак-етилю, азоксистробіну разом з ципроконазолом, бензовіндифлупіру разом із пропіконазолом і ципроконазолом, які призначені для захисту зернових колосових культур, мають більшу небезпечність за критерієм сенсibiliзуючої активності порівняно з їх діючими речовинами поодиноці, ймовірно, через поєднання декількох речовин (за умови, що препарат комбінований) та/або через наявність інших хімічних компонентів, котрі є невід'ємною складовою частиною препаратів і забезпечують якісне застосування. Встановлені дані необхідно враховувати під час гігієнічної оцінки умов праці робітників агропромислового комплексу, задіяних у проведенні робіт із захисту посівів зернових колосових культур, і наданні відповідних рекомендацій щодо забезпечення безпечних умов праці для цих контингентів населення України.

ВІКОВІ ЗМІНИ ВАРІАБЕЛЬНОСТІ СЕРЦЕВОГО РИТМУ: ВПЛИВ ПРОФЕСІЇ І РЕЖИМУ ПРАЦІ

Бобко Н.А., Зайцев Д.В.

*Державна установа «Інститут медицини праці імені Ю.І. Кундієва
Національної академії медичних наук України»*

Моніторинг варіабельності серцевого ритму (ВСР) сьогодні є визнаною методикою діагностики і прогнозування функціонального стану людини не тільки в умовах клініки, але і в амбулаторних умовах, в тому числі – дистанційно, що суттєво підвищує можливості профілактики розвитку несприятливих змін у функціонуванні серцевого м'яза, в тому числі таких, що є критичними. Як відомо, послідовний ряд R-R інтервалів електрокардіограми відображає регуляторні впливи вегетативної нервової системи та гуморальних